

SOMKUTI GABRIELLA
SZEMBEFORDULVA

Versek

Fodor András ajánlásával

Szerkesztette
Farkas Borbála

© Somkuti Gabriella 1998

Készült a Máyer Nyomda és Könyvkiadó gondozásában
Budapest, 1998.

A mű kiadásával a
Máyer Nyomda és Könyvkiadó
Fodor András emléke előtt tiszteleg

TARTALOM

Pályatársi ajánlás

MIELŐTT...

Tönkretett világ

Fiatal nemzedék

Menekülők

Multimédia

Internet

Az ember a természet ura?

Zenekritika

Nosztalgia régi időkért

Apolló meghalt

A Louvre-ban

Hommage à Salvador Dali

Hommage à Ionesco

Posztmodern életérzés

TÖRTÉNELMET ÍRUNK

Pillanatkép az országról

Munkanélküli

Történelmet írunk

Everybody

Mindennapi kenyerünk, a sajtó

A kalap

Új március

Kossuth-tér, 1995. október 4.

Három dátum

Változnak az idők

A Keletinél is keletebbre

Vándor-ének

Közép-Európa

Szarajevó

Bosznia

Menekülők a XX. században

Egy lebontott templom a főtéren

Légiveszély 1994. Erdély

Betiltják a Himnuszt

Erdélyi asszonyok...

SZEMBEN A VILÁGGAL

Szemben a világgal

Magány

Viszik, viszik

Párhuzam

Reggeltől-estig

Valaki

Életút

Curriculum vitae

Késő bánat

Születésnapomra

Hasztalan küzdelem

Éjjel

Kettős láttelet

Amíg várnak reád

Adósság

Méltó emlékezés

Sírfelirat

Emléket temetve...

Egy régi december

Párbeszéd egy haldoklóval

Téged kérdezlek

Az utolsó vacsora jogán

Hosszú út

Búcsú

Kétséges remény

Szenvedély

Viszontlátás

AZ ELVESZETT SZÓ

Írás közben

Az elveszett szó

Rácsok mögött

Századvégi értelmiség

A Gutenberg-galaxis

Mai költészet

Hogyan kell verset írni?

Költőnek lenni

Egy költőről

Panaszolvá bízató

Január

Őszel

November

Kosztolányi-tér, március

Szombat, hétvége

Ballada a Szajna partján

Újra Párizsban

Hársfa

Az elárult kert

MADARAK RÖPTÉBEN AZ ÉG

Megrendelés egy szobrásznak

Az óriás és a törpe

Valami elveszett

Századvég

Nemzedékváltás

Recept

Fekete szoknyák suhogása

A kötél hívó szava

Lázadó szájalom

Orgonahangverseny a Mátyás-templomban

Brahma követői

Ne ölje?...

Pogány Miatyánk

Az öregség pánikja

VI-VII-VIII-IX-X

Egy öregemberre

A halhatatlanság kísérlete

Egy élet geometriája

Betegágynál

Eljött a pillanat

Elindulás

Végül csak figyelni kell

Pályatársi ajánlás

Nem tudom, kiben mit mozdítt meg ez a fogalom, amit utoljára talán Veres Pétertől hallottam, Németh László tanár apjára vonatkozólag: nemzetfenntartó értelmiségi. Somkuti Gabriella verseit olvasva, nekem mindenesetre eszembe jut ez az így megnevezett hivatástudat. Megragad a fájdalom árán is pontos érzékelésnek, s a közösségért gondolkodásnak az a kettős felelőssége, ami Kölcsey óta állandóan benne van költészetünkben. Íme, rangrejtve, de munkás köznapjaiban a Gutenberg-örökség becsületét őrizve, élt köztünk valaki, aki íróasztalnak írt verseivel utólag igazolja aggodalmainkat és csakazértis hitünket.

Emlékszem, a hatvanas évek végén mennyire szíven ütött, amikor nálam eszmélkedő ifjaktól először hallottam József Attiláról ilyen lesajnálást: - Ez a szerencsétlen még hitt valamiben... Azóta tudom, hogy e baljós vélekedés jóslata nem vált be, a költők másokért is szóló keserű bizakodása nem érvényteleníthető. Az újra kimondott ígék, újra fogalmazott igazságok erősebbek az elrendelt magatartásformák, kurzusdivatok igényeinél. A néven nevezésnek ez a természetes ereje még akkor is teret kér, megnyilvánul, ha a Mai költészetéről szólva a szerző maga mondja ki illúziótlan nyíltsággal: „Állj félre gondolat, / nem kellesz már a versnek, / kiüresítve kúszik a líra / égnek támasztott lajtorjáján / s elhullajtott szavaiért / le se hajolnak az emberek.”

Sajnálatos, ha valóban így van, mert ezekben a versekben olyan költő szól, aki hivatkozás nélküli drámaként élte meg az ország és az otthon vesztét, „kínját az elnémított szavaknak, s a forradalom gyönyörű álmát”, a szerelem és barátság veszélyeztetettségét, a nagyváros fűszálnyi zöld nélküli sivárságát, a templomrombolások és menekülések, a mai Közép-Európa bőrünkön átható válságát, aki éppen ezért, álpátosz nélkül mer vitázni a herderi jóslattal:

Szétszóratni még túl sokan vagyunk,
még gyermekek jönnek az úton,
akik testünk kövezetén
jövőbe tartanak.

Somkuti Gabriella későn kezdett publikálni, de látásának elevenisége ép maradt, önfeledten áradó, vagy fűszeres, önirónikus hangján többszörös magányából is arra int bennünket, hogy a szembeforduló tiszta emlékezet nélkül nincs se idő, se lét, se égbe kapaszkodó lélek, se emberhez méltó öntudat. S hogy a leltározó figyelem s a nyitottság vágya épp úgy összefér, mint Szajna-parttal a Mátyás templom, Kolozsvárral a Kosztolányi-tér, hársfával a rozsdás daru, Salvador Dalival Kossuth kalapja.

Somkuti Gabriella olyan emberi példákat követett, akik a kötelességteljesítés eleven szobraivá váltak. Egyiküket, a neki szentelt emlékülés bevezetőjében így jellemezte: „Puritán önmegtagadással szolgálta azt, amiben hitt, és dolgozott, alkotott úgy, hogy egyszerre rakta a téglát és tervezte az épületet.” El kell tűnődnünk azon, ha a mesteréhez hű tanítvány - mindennapi közös sorsunk tanulságaként - csak ezt a mementót hagyhatja ránk, századvégi értelmiségiekre:

Álmainkat lefokozva
ábécét hint a kezünk,
s parazon járva kiáltjuk,
hogy lábunk nyoma is eladó.

Köszönet a Kiadó gesztusáért, hogy a szembesülésnek ezt és megannyi hasonló gondolatébresztő üzenetét, a publikálás közegén át foghatóvá teszi, eljuttatja hozzánk, az ismeretlenül is szólított olvasókhöz.

1997. május 3.

Fodor András

MIELŐTT...

„amit még el kellene viselni
mielőtt az ingoványra érünk”

Tönkretett világ

Vastüdőben fekszik a világ,
még felköhög az utolsó verset,
s mire kikapcsolják az áramot,
megfáradt Földgömb-fejét
kilógatja egy üres csillagon.

Fiatal nemzedék

Ez az eperszínű Barbie-világ,
mely úgy édes, hogy hánytató,
ez a MacDonald-ízű étel-pótlék,
mely Varsótól New Yorkig rágható,
farmer-csővekbe bújtatott
lábak légiója,
rock-görcsbe rándult ricsajos vágyak
torzult vigyora -
bezúzott kirakatüveg tört zenéjén
hová menetel ez a had,
nyomát csak a fal-firka őrzi,
szíve helyén egy kődarab -
ki felel értük és ad majd feloldozást,
ha a halál majd lábukra lép,
s értetlen szemükbe bénulás hatol
s nem tudják, miért.

Menekülők

A versek még elbódítottak,
a szövegektől már csak szédülök,
a képek zuhatagában
állva maradni bátor voltam,
s a csönd-lukakba
az ordító zenét beletömtem.
Így állok most szégyenszemre,
mindenről tudva a semmit,

s ki Isten reklámja voltam valaha,
képét hordozó szendvics-ember,
ma pőrén és védtelenül
mindenki céltáblája lettem
s torkomba szorult információkkal
magam elől menekülök.

Multimédia

Mikor a média egyszerre támad
s figyelmem százfelé tépi,
üllő legyek vagy kalapács,
szétzúzás vagy szétzúztatás,
barátaim a csöndben, ez itt a kérdés.

Internet

A párhuzamosak már nem a végtelenben,
hanem a szuper-sztrádán találkoznak,
mit nem tudtak a görög bölcsek,
megoldja azt a technika.
De van még itt egy bökkenő:
ez a való sem tapintható,
s agyunk megtagadott zugaiban
keringnek kárörvendve Platon ideái.

Az ember a természet ura?

Léccé silányultak az élő fák
s kerítéssé rándultak össze,
felszabdalva a világot
egymást gyűlölő terekre -
beomlottak az átfűrt gyomrú hegyek
s mint részeg patkányok,
vonatok száguldoztak össze-vissza -
szétdúlt medrüket keresve
a vizek megismerték a szomjúságot
s cseppek akartak hullámot idézni -
kényszerzubbonyban a megcsúfolt természet
az embert próbálta túlélni
s óriási izomként megfeszülve
valami utolsó, nagy csapásra készült.

Zenekritika

Mozart úr egy hangjegyre könyököl
a nyelvét ölti századunkra,
zajjá vált zenénket egy dobozba zárja
s a violinkulcsot kétszer ráfordítja.

Nosztalgia régi időkért

Installál a bolha:
ne kelljen már annyit ugrani,
a vért hozzák végre házhoz
és az embert -
üsse agyon valaki.

Apolló meghalt

A költő ujján virág nyílik
s párnás ólomkazetta foglya
Marilyn Monroe mosolya.
A pop-art diadalt ül
a kiállítás termein,
felmutatja színét és fonákját
mindannak, mi fogyasztható:
haszontalan tárgyaink halmazát,
hulladék-eszméink torzult vigyorát,
konzervdobozzá bútort silányít,
oltárra cicomát emel,
darálógépbe törni a múltunk
s nincs, amit sajnálnia kell -
legyintés itt az esztétikum ára,
olcsón adják és veszik,
a látványt lefokozták
s szemünk kifosztott lényeket tapint -
otthont ha keresnél, menj tovább,
hagyd el e kifordult világot,
Apolló meghalt, kár siratni,
ami elvégeztetett,
ideje végre befejezni.

A Louvre-ban

I.

Mona Lisa, la Gioconda!
Zavarba hoz a mosolyod,
Látsz valamit, amit mi nem láthatunk,
Elölünk a Mestert titkolod.

II.

Szegény Mona Lisa,
fegyvert fog rád minden kamasz,
villantva egyet Kodakjával,
te messze nézel,
hozzád nem ér el a huszadik század,
e század,
melynek nincsen reneszánsza.

Hommage à Salvador Dali

A tér lecsurgó órái
szívemben mérik az időt,
mankón járó perceik
zörögve elvonulnak,
szakállas holtak
asztallábon járnak
s női testek
száz titkos fiókja nyílik.
Fénycsóva ejti ki
kezéből a szobrot,
majd sötétség fátyla hull,
társa vagyok az alkotó szédületnek,
hol minden fordított:
énekelnek a némák
s a béna elmozdul -
ledől végül a gyümölcstál-fejdísz,
s kilyuggatott sivatag énünk
oroszlánok torkában ébred.

Hommage à Ionesco

Törőcsik Marinak

A székek üresek,
a székekre nem ül le senki,
a székek sokasodnak
betöltik a teret,

bizonyítva minden várakozás
örök hiábavalóságát -
a székek a lábunkra lépnek,
kiszorítanak a semmibe
és megajándékoznak
a beteljesülés pillanatával
a székek
a halál
és megint a székek
még mindig várják
a megbicsaklott üzenetet,
amit az ember itthagzott
jeléül annak, hogy élt
de változtatni semmin sem tudott.

Posztmodern életérzés

A valamin túli semmi,
a tovább már nem folytatható,
a ravatalról lecsüngő láb
vagy divatjamúlt hintaló;
valami, ami még meg sem született,
de oly nagyszerűen magyarázható,
ami az életünkhöz hasonlít,
de fejtetőre állítva se jó -
amit még el kellene viselni
mielőtt az ingoványra érünk,
valami, amit lehet adni-venni,
de soha nem kellene hinni.

TÖRTÉNELMET ÍRUNK

„nincs madárnyi sziget
megpihenni végre
gondok óceánján”

Pillanatkép az országról

Szárnyaszegett versek
lógnak a fákról,
hazugság-réteken
indulat kaszál,
nincs madárnyi sziget
megpihenni végre
gondok óceánján,
s építeni hazát
gúny tárgya lett,
maga sövényét
húzza mindenik
irigy kis telkek köré,
hol szitok gyökérzik
és szomszéd-gyűlölet.
Hol van a nagy akarások
zászló-erdeje,
rossz arcokra töredezett
az egy-léptűek
még lelkes tömege,
s már tudod:
nekünk Krisztus is
hiába halna meg.
Keresztbe kívét,
jó borainkra pincét
rak-e még egy újabb nemzedék,
s kézenfogja-e a jövő
bűnös koroknak
büntelen gyermekét?...

Munkanélküli

Történelmet írunk
Tisztára söpört életét
hóna alá csapva elindul
s bekopog száz ajtón,
elmondva ezerszer:
képes volna már mindenre
s vállain világot hordana -

mégis minden reggelen
a hidak alatt ébred.
Vigyázzatok,
adjatok neki kenyeret,
mielőtt a múltját
s benne jövőtöket is,
egy szép napon,
egy nem-várt hajnalon,
vérbe mártaná.

Történelmet írunk

Szajkosarat kap a múlt,
tanúi legyenek némák,
még kiderülhet a győztesekről:
mit rohammal vettek be,
már régen üres a trón.

Everybody

Everybody angolul tanul,
Pesten ezt könnyen teheti,
a cégtáblák is angolul köszönnek,
gyermekét anya angolul very;
lesz-e még itt magyar világ,
csüggedten kérdem,
holló felel fanyarul:
nyugodj bele, nevermore.

Mindennapi kenyerünk, a sajtó

Egy cikk az almából,
egy másik az újságból,
harapásnyi jókedvem sincsen,
nicsak: rothadt mind a kettő.

A kalap

Gondsűrűs fejek után
az ürességet vágyta a kalap,
szelíd pihenést a fogason,
kilógva magából
szagát is az embernek,

s alázatos köszönések helyett
bölcse magá urának lenni.
Álmodva várta a pillanatot,
mikor egy kéz majd újra
világ elé viszi,
s karikába hulló áldó esők idején,
egy Kossuth nevű ember
vele köszönti nemzetét.

Új március

Mozdul az átkokkal teleszórt aszfalt,
dobogó lépéseknek kapuk nyílnak,
zászlós érzelmek rázzák a szíveket
s ki eddig magában volt,
tömegben születhet újjá.
„Márciusban újrakezdjük”
kopog a régi jelszó,
s a felhőkergetésnek nekifeszülve,
lehetetlent kísérteni
készen a lelkünk.

Kossuth-tér, 1995. október 4.

A sokat próbált téren
hálózásokban alszik a jövő,
s táborozó ősök példáján
nemet mondani tanul.
Még gitárszó a csatazaj
és tréfások a dacos szövegek,
de korhadó fák kedve szerint
már nem hajlik a vessző.
Még szelíd a gyertyafény,
viaszcseppje könnyet nem idéz,
s az időnek kemény súlyát
még nem hordozzák a szívek.
De fadóntó léptekkel
valaki már elindult az éjben,
s a hálózások coca-cola népe
álmában menetelni kezd.

Három dátum

'56-'89-'96

Ismerem őket,
a szálfagyenes tüntetőket,
az első szóra mozdulókat,
a lényükkel is lázadókat.
Őket kapja lencsevégre a történelem,
lépteiktől türelmetlen az utca,
velük épülnek a barrikádok
s elsőként ők hullnak el.
Nincs szükségük jelvényre:
ők maguk a jelvény.
Őket tűzi mellére egy ország,
s dús aratású érdem lesz
az ő ellobbant tavaszukból.
Ismerem őket.
Főhajtásuk a mérték
ravatalok döbrent csendje előtt,
s kezük szorításából
apró gyermek-kezek
jövő felé tapogatóznak.

Változnak az idők

Új köztemető, 1996. nov. 3.

„Egy jegyet a háromszázegyesig?
Az tíz forinttal többbe kerül,
mivel az messzebb van
és a benzin, az drága.”
Ez érthető. A benzin drágább, mint a vér.
Az ő ingyen odaadott életükért
ma meg kell fizetni forinttal.
De legalább nincsenek rendőrök,
a virágot lópata nem tapossa el
és a buszon
a parcellaszámokat is bemondják.
„Hatvan forint igazán nem sok,
mert láthatók itt a kópjafák,
egész erdőnyi,
és ha az ember meggondolja,
hogymindenik alatt egy élet fekszik,
hát van min eltűnődni.
Az emlékművet ugyan nem érteni,
de mondják, hogy nem is arravaló.
A kisharang szépen kondul,
mikor itt vannak a miniszterek,
persze most nincsenek itt,
mert évente csak egyszer érnek rá,
bár tőlük még az is szép.

Felszáll hölgyem?
Hatvan forint a háromszázegyesig.
Jöjjön, mert jövőre drágább lesz.”

A Keletinél is keletebbre

„Jézus szeret téged”
falon a firka hirdeti,
szeret még itt, a Garay-utcában is,
hol nincs fűszálnyi zöld
s kutyapiszok mellett
kisgyerek kuporog a lépcsőn -
szeretni itt is tud,
hol káromkodás ágyaz a vágnak
s a nehézszagú este
úgy gyúri maga alá a várost,
mint részeg férj únt asszonyát -
szeretni hogyan képes
az erre ögyelgő embert,
kinek világa a sörösüveg
két izzadt hórukk között,
s a csillagfényes égre
gyermekkorában ha nézett;
milyen szeretet az,
mely itt is kezét nyújtja,
nem félve piszoktól és bűztől,
nem kérdve, hogy ki vagy,
de jól tudva, hogy mi lehetnél,
még itt, a Garay-utcában is.

Vándor-ének

Herderrel vitázva

Európa-szekér után futva,
túllihegve századokat,
kinőtt ujjú eszmék ruhájában
meddig tart a bújdosásunk?
Kutyák marta sebekkel,
göröngy-törte lábbal,
tornyot rakó buzgalommal
pusztába veszett szavakkal
még hány nemzedék hamvad el?
A zsebbe gyúrt indulatok
szétfeszítik, mit ránkparancsolt
az apák türelme.
Szétszóratni még túl sokan vagyunk,
még gyermekek jönnek az úton,
akik testünk kövezetén

jövőbe tartanának.
Még nem ásták meg a sírt,
melyben nemzet süllyed el,
s jóslatokkal dacolva
a romok fölé életet kalapálna.
Kötelek még kondítják a harangot,
szavára talpra áll, ki elesett,
rongyait igazítva indulni kész,
s önmaga felé,
Európák elé,
magát kihúzza lép.

Közép-Európa

Az otthonosság tágas köreiben
futtattam csikó-ifjúságom,
haza volt mindenütt,
meddig a szem elért,
értették mosolyom s a szavak
bólintva cseréltek gazdát.
Ma kést fen a szomszéd,
zászlókba öltözött az indulat,
jelszó lett lobogásuk,
s az elűzöttek otthontalan szemén
vádló tüzek égnek.

Szarajevó

Valahol messze,
nem jókedvükből rogynak térdre a házak,
s nem a tavaszra figyelve
surrannak sarokról-sarokra
megfáradt, sápadt emberek -
valahol messze,
a nyár is csak annyi,
hogy végre nem kell fűteni
s valami ennivaló
a balkonon is megterem,
(amíg még vannak balkonok) -
valahol messze,
a robajban félelem lakik
s búcsú nélkül fektet el a halál
hazavárt gyermeket,
valahonnan messziről
televízióm képernyőjére vér csorog,
s a bénasággal vert világ
a képek mögül még egyszer felsikolt.

Bosznia

Minden lehetséges,
mert Európa nem figyel,
papucsba bújik és ásít,
képernyőjén a világ
csak egy gombostűfej,
gyomrát a vacsora
s nem a távoli szenvedés
fekszik meg -
minden lehetséges,
mert Európa másra figyel.

Menekülők a XX. században

Mindentől félek,
minek nincs világos tudata,
az állattól éppúgy, mint a géptől,
süketek érveimre,
s bár engem szolgálnak,
tán felfalnak egyszer.
De az embertől jobban félek,
ha tudatát áruként eladta
s lecsapó ökle mögött idegen érdek feszül.
Házamra törő lépteikkel
ők hozzák a rettenet levegőjét,
kiáltásukra néma leszek,
s lebénult lábaimból
szívembe vándorol a futás.

Egy lebontott templom a főtéren

A torony oldalán még szelíd mozdulattal
szerzetes mutatja nyitott szívét,
de szemközt már a drugstore
rossz zenéje szól
s tam-tam-ot kufár lárma kísér.
A templom húsét levetkőzték a falak,
a hívők imája lám, nem tartotta meg -
„Tebenned bíztunk”,
de vajjon meddig bízhatunk még,
hol új Dzsingisz-kán szobra mered a térre
s nem talapzatán, lelkünkön tipor a ló -
a cégtáblákról fázva hulltak le a régi szavak
s homályos ablakszemeivel a város
ellopott lelkét keresi.

Légiveszély 1994. Erdély

A kukoricaföldek csőre töltve állnak,
dombok hajlatában
lövészárkok lehetősége lapul,
a gólyák fészke a póznák hegyén
nem sejti a magasfeszültséget
s jövődő aknák robbanása mindenik bokor.
Meddig lesz béke-illata még
a szénakazlak lágy ölének,
s festett-könnyű pléh-Krisztusok
álmainkat még meddig vigyázzák?
A gyermek már alig betűzi
nagyapja nevét a síró köveken,
s alagútba futó vonat-életünk
már nem sokáig kattog a régi síneken.
Zsigereinkben Bosznia-félelemmel,
feszült vigyázz!-ban alszunk,
s Erdély aláaknázott földje
talpünk alól lassan kicsúszik.

Betiltják a Himnuszt

Esernyőd ellen orkán,
szelíd szavadra szitok,
vadak között a pálmaág
a jelképpé vált titok -
hát tűzz melledre akármit,
adj neki nevet,
s hordozója ha lettél,
azzá válik, aminek hiszed.

Erdélyi asszonyok...

Bőszoknyás árvaság a pesti aszfalton,
rebbenő tekintetek,
bizalmat keresők és rendőrt kerülők,
árulják itt a sokéji virrasztást,
kínálva olcsó forintért
színes öltések millióit.
Csak mosolyognak és nem vádolnak,
a piszkos vasúti fülkékben utazók,
a kicövekelt határok mögött élők,
a szikla-nyugalmat hordozók,
a soha nem győzők nemzedéke,
a türelemnek örök foglyai,
kiknek alakja is lassan ködbe vész -
náluk árvább csak az lehet,
ki büntudattal utánuk néz.

SZEMBEN A VILÁGGAL

„s a világot,
ha végül tenyeredbe vetted,
nem tudhatod:
felröppenő madár
vagy bomba-e?...”

Szemben a világgal

Szembenézve a világgal,
mezítlábas álmaimmal,
egy pillanatra megpihentem,
mindent, mi volt, számbavettem.
A gyerekkor édenkertjét,
felnőttkorom vas-keresztjét,
hegynek hajtott karikákat,
árkot-bokrot nem kímélve,
aratni kész vágyaimat
szűrös tarlóra ítélve.
Küzdeni kész nappalaim
gyilkos éjszakáját,
minden tétova mozdulat
érdek-szülte hazugságát.
Mások-adta gyöngédséget
szívembe ha beültettem,
simogatni kész kezemből
madaraim nem etettem.
Viharvert páncélom
most szögre akasztom,
meztelen valómmal
magamat megcsalom,
kinyílt egekbe lelkem felhajítom.

Magány

A séta hossza
a szomorúság fele,
s az út végén
a bánat másik fele vár.

Viszik, viszik

Múlt-darabkák véres kampókon,
az Idő gyomrából kihasítva,
emlék-cafatok, élmény-foszlányok
macskáknak odavetve.
Minden, ami volt,
idejut végül,
mikor az emlékek mögül
a világ díszleteit kihúzzák,
s csak az öregek agya kuporgatná
a megélt perceket.
Utódok közömbös bárdja alatt,
szilánkká törve a tőkén
itt vérzik el minden,
mert meghallgatásra fül nem akad -
s jajgató emlék-borjakat,
álom-paripákból lett szomorú lovakat,
viszik a vágóhídra, viszik.

Párhuzam

Éjszakád kígyót bűvöl
és madarat röptet -
nappalod a kígyót eltapossa
s madarad szívébe golyót ültet.

Reggeltől-estig

Reggel az ember felépíti a személyt,
akit estig vállalnia kell,
álmait agyából kimossa,
didergő testére divatot húz,
előveszi közhelyeit,
hogymint ne érje váratlanul,
önmagát otthon hagyja -
azután elindul,
felszáll egy villamosra
és nem érkezik meg sehova.

Valaki

Valaki ment az úton. Gyanútlan volt, mint a gyermekek és a nagyon öregek. Az árnyakat átlépte s még a cipője sem vérzett. Toronyiránt ment és elszántan. Nem hitt a csodákban és nem voltak céljai. Már a vizen járt, amikor valaki utána kiáltott. Nem hallotta, csak ment előre a vizek hátán. A vakok biztonságával, a némák konokságával.

Valahol messze feltűnt a végzet: a véletlenek zűrzavarából jött és feléje tartott. Amikor találkoztak, arcukat félrefordították. Az egyik ezt mondta: beteljesülés, a másik meg ezt: belenyugvás. Nem volt harc, így a hullámoknak nem volt mit elsimítaniok. Nagyot csobbanva körülölelték a helyet, ahol valaki talán küzdhetett volna.

Életút

A csúcsot kitört lábak jelzik,
minden mosolynak ára van,
s a világot, ha végül tenyeredbe vetted,
nem tudhatod:
felröppenő madár
vagy bomba-e?

Curriculum vitae

Emlékek malma, életem,
öröld, öröld a szörnyű éveket,
mert élni sem velük, sem nélkülük
nem lehet.
Forgasd köveid között
a háború szabdalta gyermekkort,
a menekülést és Buda ostromát,
az ország vesztét és egy otthonét,
a börtönfalat apám körül
s a megalázottság korszakát -
öröld fel a Morbus Hungaricust,
fiatalságom megrablóját,
kínját az elnémított szavaknak
s a forradalom gyönyörű álmát -
aztán a keserű ébredést,
megalkuvások útvesztőit,
az „ahogy lehet” harcait,
soha be nem vallható szerelmek kínját,
elvesztve az egyetlen igazit -
morzsold fel köveid között
a reménység hajnalát az ország felett,
aztán a vért Marosvásárhely főterén
s az örült kötélhúzást az itthoni tereken -
öröld fel bennem szeretteim halálát,
arcukba ne kelljen örökké néznem,

örlésed zúgásától ne halljam
mikor csikorgó fékek alatt feküdtem -
és az utolsót,
vért a véremből,
a hideg zuhanást a konyha kövén -
öröld malom, öröld az éveket,
Uramisten, mi jöhet még?

Késő bánat

Fejeden az álmatlanság abroncsa,
szíveden egy kassza-fúrás nyomai,
kifosztottak az érzelmeidből s
már hasztalan rendőrért kiáltani.

Születésnapomra

Egy Márton-napi hajnalon
micsoda őszbe löktél ki anyám,
nem gondoltál a csupasz fákra,
a szürke esőre csecsemőd szemén,
bőröm alá búvó nyirkos hidegre
s vacogó álmokra fagyos holnapok ölén?
Eszedbe miért nem jutott
a napokat rövidre faló december,
a sáros patkó-nyomok az ablak alatt
s a pocsolyába tiport hóember,
a falevelek halála az úton
és a könnyörtelenül leszálló tél?...
Miért nem tavaszba szültél anyám,
esélyt miért nem adtál nekem
felnőni nyárba szédült percek során,
meleg esőkbe fűrösztve arcomat -
napfény csókolta volna testemet
s csukott szemhéjjam mögé
égővörös karikákban
a tüzeket te loptad volna be.

Hasztalan küzdelem

Páncélba bújt életem
úgy lopom át szemek keresztüzében,
mint csata után tépett lobogót.
Időtlenné faragott arccal
kerülöm a megszólító álmot,

s könnyű nemet mondva nehéz ígenekre,
maradék önmagammal hállok.
Nappal futok és teszem a dolgom,
enni adok annak, aki kér,
betűket viszek az időnek
s nem kérdem, az idő meddig él.
Védekezve mindhalálíg
magamat már megmentve hiszem,
de áttörve éjszakámat
zenék halk szava ébred,
dallam lopózik a páncél alá,
sírni tanít,
s a hangok legyőznek.

Éjjel

Kék víz, zöld hínár,
álmatlan szemgolyó,
szövegek hídján megyek,
hínáros víz felett,
éber éjszakán.
Hideg verítékkal
átvert homlokom
párnák után sóhajt,
tik-tak szabdalja szét
az idő folyamát.
Még egy tétova mozdulat,
szavak korlátját
elengedi a kéz,
s gazdátlan tutajként
a kötelékéből szabadult tudat
elúszik a vizek árján.

Kettős látlet

Elmentem hazulról világot látni -
és magamba süppedve otthon maradtam.
Felhőkön repülve tornyokat becéztem -
és szobám négy fala köröttem körbe forgott.
Hegyekkel viselős kedvem csúcsokat teremtett
és mély pincében bogarakat tapostam el.
Cigánykerekeket hányva
emberek mosolyát fogadtam -
és a kemény falba fűröm feje beletörött.
Száguldás voltam óriás plakátokon -
és bénult tagokkal szögeken hevertem.

Minden kalitka ajtaját kinyitottam
és az eget szárnycsapások felhőzték -
naptalan szobában ódon szekrények mélyén
elveszett önmagam kerestem.

Amíg várnak reád

Amíg várnak reád,
nem lehetsz szabad,
a várakozások virága vagy.
Mellére tűz az egyik
és harcba indul,
pohárba téve másik
otthonával ejt rabul.
Amíg várnak reád,
ezer alku béklyóz,
Ígéreték és szerepek
álorcáját lázadva viseled,
s mélyen elrejtve önmagad,
várakozások tárgya vagy.
Várt szabadulásod magánnyal fizeted
amire vágytál,
még elérheted:
senkinek nem kellő,
útfélre eső,
cipő-rugdosta
kavics-létedet.

Adósság

Már mások helyett is kell élnem,
kuporgatva a perceket,
apám s anyám szemével nézmem
ami még megmaradt
e földi végeken,
vigyázva, hogy legyen időm
felépíteni, mit ők abbahagytak,
megérteni az érthetlent
s kimondani a mondhatatlant -
rakni gúlát felejtésnek,
pillangómat kőbe zárni,
halálnak fittyet hányva
szakadékból muzsikálni,
hazudva nappalt éjszakából,
őzek futását mérni,
derengő hajnalokon
égi kocsmákba betérni,

ágak reccsenéséből
palotát emelni,
apám s anyám álmaival
a palotát berendezni,
rég elveszett lábnyomukat
ujjongva megtalálni,
s testi-lelki romjaikból
alkotva egy jobb világot,
tört szemükbe belerakni,
ami az életükből hiányzott.

Méltó emlékezés

Talán már megírtalak téged,
amikor a vízről énekeltem
s álmodtam éltető forrásról;
mikor felhők között járva
a napot kerestem
s végre kiléptem a fénybe;
amikor a füvek jajszavát
kimondtam helyettük,
míg kasza elé
szédülve hulltak;
mikor szavaim repkénye
sírköved befonta
s megmaradt fillérem
koldusnak adtam -
dalomba fonni lényedet
akkor jött el a pillanat.

Sírfelirat

Megváltóm voltál,
ki meghalt bűneimért -
de harmadnapra feltámadni elfeledtél
s most nem tudom, ki bocsát meg nekem?

Emléket temetve...

Emléket temetve, rohanva éltünk,
siess, siess! - hallom a hangod
a csók idején.
Most sírodba botlik a vágy,
ráérsz meghallgatni engem

s el nem mondott szavak
gyűrűznek lassan,
végtelen vizeken,
mindig csak feléd.

Egy régi december

Ilyen ködbefúlt este volt az is,
mozi után az autóbusz
tapogatódzva vitt haza.
Ezen a sarkon tűntél el, hogy másnap
holtan lássalak viszont -
én nem értem, miért virágzik randevút
még mindig ez az utcasarok?

Párbeszéd egy haldoklóval

- Mit akarsz kifejezni?
- A bizonytalanságot.
- Az életeddel vagy a szavaiddal?
- Most már csak szavakkal.
- Van róla gondolatod?
- Csak képzeitem vannak. Sötét hegyeket látok és parttalan tengert.
- Utakat látsz-e még?
- Már elfogytak. Csak levegő van, az is egyre kevesebb.
- Mozdulni tudsz-e?
- Megpróbálhatom.
- Az akaratra gondolj! Az már a bizonyosság fele.
- Az akaratom magára maradt.
- Ne add fel! Kell lenni még egy pillanatnak, ami megállítható.
- Késő. Minden mozog, csak én vagyok mozdulatlan.
- Engem látsz-e még?
- Bezártalak a szemembe.
- Maradsz-e akkor is, ha elhagysz?
- Igen. Mindörökre.

Téged kérdezlek

Miből volt az a pillantás,
amely összetört éveken át
még ma is szívemig hatol,
mi őrizte meg a mosolyod,
amelyben most is
elrejtőzhetem a világ elől -
mi adta az erőt,

hogy nem gondolva rád
veled lehettem mégis,
göröngyök hullását,
sejtek robbanását
az idő örvényére bízva -
semmibe fogódzva,
valamit még vártam,
omló falakra lehelve
virágokat láttam?...

Az utolsó vacsora jogán

Csak nekem vált istenné a tested,
mit úgy szívtam magamba,
mint ama tizenkettő
az utolsó előtti napnak alkonyán;
csak értem villant kezében a penge,
véredet ittam,
véreimet ittad -
most hogyan, merre tovább,
itt nincs más út, csak a Golgotára,
vagy a poklokra szállni alá -
ki úgy hitt benned, mint én,
joga csak annak van
„feszítsd meg”-et kiáltani,
tekintetemmel odaszegezlek,
s a feledés örök keresztjéről
nem szállsz le soha -
istenem,
uram,
én nem tudok megbocsátani.

Hosszú út

Hány kilométert hagytam
magam mögött,
hogy végre elérjek hozzád,
agyam áramkörébe
hányszor kapcsoltalak,
hogy remény gyúljon a rozsdás huzalon
s ne a sötétség gubanca
fosszon meg arcod lobogásától -
évek csikorgó kerekét
hányszor forgattam vissza,
hogy harcaimból úgy léphessek eléd,
mint akin nem fogott az idő -
élő húsomba szeget verve

boltoztam be a köztünk lévő távolságot
s hídján hányszor indultam
hasztalan feléd -
hányszor hallottam dobpergését
álmodat kivégző hideg hajnaloknak
s álltam kifosztva
emlékek bitófája alatt -
hányszor keltem fel újra és újra,
a gyökerek szívósságával
feszítve utat a fénybe,
visszhangtalan csenddel nem törődve,
konok futással mindig csak feléd -
nem véve számba még azt sem,
hogyan te talán már
nem állsz az útnak végén.

Búcsú

Ne sajnálj, ne írd,
az utat már kikövezi a halál,
karnyújtásnyira a tenger
s a napkorong fölötté megáll.

Kétséges remény

Ahogy két kavics kommunikál
homokos hajlaton hálva,
valamikor valakim voltál,
belesimulva bensőm erdejébe.
Most málló múltat idézve
jöttöd reményében rettegem
dobogó lépteid üzenetét:
világtalan vermeimből
várják még visszhangjukat
mélybe dobott szavaid.

Szenvedély

Csörgőkígyókkal álmodom,
a dzsungel szaga betör a falon,
folyondár ölelés bénít,
tigris alszik vállamon.

Viszontlátás

Az a perc milyen lesz?...
Talán patak vize,
ujjaink között szétfolyó,
talán sarkcsillag fénye,
utunkra hajoló,
talán a fejsze éle,
mely szívünkig hatol,
talán a virág kelyhe,
mely harmatban fuldokol -
tíz lakatlan év után
szemed majd szemembe költözik,
álmodból formált alakod
valóság ízével megtelik,
az a perc lesz az élet,
annyi legyilkolt perc után,
az a perc talán a halál lesz,
győztes halál,
elvesztegetett évek után.

AZ ELVESZETT SZÓ

„szél viszi a gondolatot,
nem kormányoz az értelem”

Írás közben

Fehér papír - fehér vitorla
Szél viszi a gondolatot
Nem kormányoz az értelem
Fehér habon - fekete gondolat
Begyűrűzik a rejtelem
Fehér hullám - fekete sóhaj
Csónakká törpül a hajó
Már csak egy lélekvesztő
Azután egy szál deszka
Fehér hullám - ölelő vizek karja
Halálos hullám - fekete hab
Utoljára ez marad.

Az elveszett szó

Reccsen a lépcső,
lesüllyedt szavak után mélybe szálllok
kanyarog a lépcső,
vissza már sosem találok,
árnyék a szó,
értelme homályos,
botladozó nyelvemre hiába ültetem,
helyét már nem leli számon -
nem képe többé a valónak,
nem szikrázik fel a gondolat alján,
nem kulcsa az életemnek,
meghalt, mielőtt kimondanám.

Rácsok mögött

Elszívja agyamnak erejét
a mindennapok penzuma,
hegyeket épít tudós cédulákból
s képzeletem kockás papírok foglya.
Elszabadult léggömb álmaim
zsinórjával a kezemben csak nézem,

merre tűnik a távlat,
mely gyermekkorom egét boltozta,
vihart ígért és csúcsokat,
adott lapályt és kavicsot
agyamra rácsot, szememre hályogot;
apró sikerekkel utam kikövezte,
kötelesség útvesztőin időm elvesztette -
határkő lett az a távlat,
méterre ér a tekintet,
történelmet bogoz az ujjam
s a múltnak kártyavárát építem.
Hófehér szárnyán a vers
messzire szállt e tájról,
araszoló életem megunva
hazája lett a messzi távol,
hol tengerbe karol az ég
s fáradtan nem hull le a nap,
hol megépül az álom
és kiszabadul a rab.

Századvégi értelmiség

Magányban didergő értelmünk
a közérthetőség mögé bújik
s langyos vizet árul
a langyos-szívűeknek.
Álmainkat lefokozva
ábécét hint a kezünk,
s parazson járva kiáltjuk,
hogyan lábunk nyoma is eladó.
Az oszlopszentek végre belátják:
mezítlábas igazságot
várnak tőlük a népek,
s velük kell araszolniok
a földnek porát.
Jó házőrző ebként
rablót s holdat
meg már nem ugatunk,
szétvihetik az örökséget
újkori barbár csapatok.

A Gutenberg-galaxis

Századok mocskát kellene levakarni
Gutenberg meggyalázott betűiről,
s vonalaikat kifényesítve
új jelentéssel tölteni fel arcuk.

Hazugság s gyűlölet hordozói
többé ne legyenek,
a kornak hamis prófétáit
vesse ki megújult tisztaságuk.
Jöjjön el a nagy sorakozó,
mikor az újjászülető betűk
seregbe-szövegbe tömörülve
óriás képernyőkön futnak a célba,
s testüket veszelve, fénné válva,
ólmos múltjukat végleg feladva,
villogva-szikrázva
éjszakánk oszlassák el.

Mai költészet

Állj félre, gondolat,
nem kellesz már a versnek,
kiüresítve kúszik a líra
égnek támasztott lajtorján
s elhullajtott szavaiért
le sem hajolnak az emberek.

Hogyan kell verset írni?

A szándék annyi,
mint üres zsebbe nyúlni.
A gondolat kevés,
földbe dugott vessző,
mely sosem virágzik.
Te várd, amíg a képek megkísértenek.
Csodákra nyílik ekkor a szemed:
a szavak képpé,
a képek szavakká lényegülnek;
jární kezdenek a szobrok,
esőt sír az ég,
versbe hátrál a világ
s akaratod szerint él -
jöhet már gondolat,
robbanhat az érzés,
egy trónfosztott országnak
királya lettél.

Költőnek lenni

Hogy költő legyél, mit tennél érte?
Örömed áldoznád-e
cserébe egy gondolatért,
s elfüggönyöznéd-e nappalod,
hogymagányoddal szembenézz?
Lennél-e első kapavágás
közömbös korok ellenében,
s hangszálaiddal sietnél-e
széthullott éneket összekötözni,
hangod áldozva a győztes dallamért?
Kiterítenéd-e lelkedet
prédául vágató szavaknak,
s félelmeidből rakva ünnepet
megbújnád-e a sorok között láthatatlan?
Elviselnéd-e világod vesztét,
nyerve helyette színes képeket,
temetve beléjük mindazt,
mit megélni az idő nem hagyott -
végül kocsid elé az árnyakat
befognád-e egy ködös alkonyon,
s hagynád-e magad elragadni,
koldusok szekerén prófétát játszva,
egek helyett hullva temető árkába?

Egy költőről

Az előcsigázott képekkel
felöltöztetted a semmit,
az értelmet eladtad
a múlt jelentésért,
papírba csomagolt érzelmekkel
kiálltál a sarokra és várod,
áldó esernyőt nyisson rád az ég.

Panaszolja bízató

Fodor Andrásnak

Ha nem vagy velünk,
kihull életünkben a mérték,
homály lepi a pannón ős aranyát,
telünk hava soha nem olvad már el
s vacogva kezdünk eszmélni
meg nem írt versek küszöbén.
Boltívek sorát tartó oszlop-életed
biztonságunk záloga volt,

nem hihetünk a földrengés erejének,
mely most a házat készül reánk dönteni.
Magunkat nyugtatva téged biztatunk:
meg-megbotló szíved
reményét belénk vesse,
kik pásztorlásod fogytán is
nyájad vagyunk,
s zengő sípodat követve,
felégett mezőkön is veled maradunk.

Január

Tél könnyezik most arcomon,
hava elfödi a lényeket:
vesztett utat és vesztett életet -
könnyszáritó tavasz,
eljössz-e még?

Őszel

A faültető október
még napfény-nyilakkal támad,
zöld lombot sárga lánggra cserél
s aranyba fűrészt a kertet -
lesz-e még tavasz ebből az őszből,
a kutyahűségű élet elkísér-e
még egy darabig,
almák jóízével,
esték ringató csöndjével -
bíbor hívása a vérnek
ad-e még erőt bűnre és örömré,
parittyás jókedvem
szíven talál-e még valakit,
kezek óceánjából
felnyúlik-e az az egyetlen egy,
amelyik kézenfogva kivezet a télből -
még várok,
még hallgatok,
szavakba rejtem magam
s emlék-foszlányok vékony takaróját
lassan magamra húzom.

November

Jönnek a pattogatott kukorica-szagú esték,
a ködben küszködő lámpaoszlopokkal,
hozzák a szélben billegő esernyőket,
a sietős léptű nagykabátokat,
s fázós kapualjakba rejtik
meleg otthonok ígérését.
Fénylő kirakat-lelküket
járdára öntik a boltok,
gáncsot vetve az arramenőknek,
majd lecsapolt pénztárcájukon diadalt ülve
utára lökik botor látogatójuk.
Autók sikoltó fékjei alól véres árnyak égbe tartanak,
s a hideg közöny csődületét rendőr oszlatja szét.
Sár fröcsköl a hazatartó kopogó cipőkre
s esőcseppek gépfegyver-sorozata
az est maradékát a csatornába söpri.

Kosztolányi-tér, március

A tavasz ismerős neszei a parkban,
kacsák húznak a tavon,
kölykök reményében
kutyák szagolják egymást
s a napsugár rügyeket biztat.
Mondják, feneketlen ez a tó,
ki mélyére száll,
sosem tér vissza,
csak sóhajtása hallik nyári esteken,
és a parton a szerelmesek
beleborzonganak.

Szombat, hétvége

Aszfalt-ágyában elnyújtózik a délután,
kirakat-szemeit lehunyja,
szellő-seprőit útnak ereszti
és tiszta utcákról álmodik.
Még hátán hordja a ténfergő embert,
a munkátlanul bolyongót,
majd lassan ejti a leszálló est ölébe,
fényreklámokkal betakarja
s aludni hagyja hétfő reggelig.

Ballada a Szajna partján

Hidak alatt hajzuhatag,
folyik a Szajna,
lovagolják részeg szellők
s rég elhagyták a halak.
Homályos tükrében a város
önmagát falja fel,
rakpartján a szerelmesek
botladozva járnak.
Egy ölelés a testé
aztán a Szajna ölel,
egy csók még a városé -
üres a rakpart,
a Szajna nem felel.

Újra Párizsban

Egyetlen lendület volt a Város,
forgószele magával sodort,
nyüzsgő utcáival újra szeretkeztem
s felébredtem hídjai alatt.
Gótika szaggatta köveit
szemem a tornyokban csodálta,
míg mellettem ember-áradatát
köpte ki a metró szája.
Terek délutáni nyugalját
napfény ötvözte lágyan
s a sarkon Piaf újra énekelt -
dalára egy percre elméláztak
a gépkocsikba szorult életek;
majd zöld lámpák intésére
felbőgve lódult az autók nyája,
s aszfalt-tipró igyekezetükben a
fehér galambok röptét
a Notre Dame felett
már senki sem látta.

Hársfa

Zöld koronája élmények erdeje,
virágai szálló örömök,
mint öreg költőkirály,
olyan e hársfa itt.

Az elárult kert

Esők nyomán nyíló zöld zuhatag,
lombokban ébredő erő,
ez volt a kert,
emlékeink kertje.
Fenyők békéjéből szőtt órák
értelmét adták a megélt időnek,
s a napfény bőrünkbe égette
eljövendő napok ígétét.
Nyírt bokrok szelíd sövénye
a gondolat útját egyengette,
eszmélt a lélek,
s a fűszálak nyugalmát tanulta.
A gyerekkor régvolt ízeiből
itt ért gyümölcsé az akarat,
s mint szerelmes csókját a földnek,
úgy fogadtuk adóját a fáknek.
Most a pénzre cserélt álmok
itt maradnak a kertben,
s az alvó margaréták hiába várják
ébresztő lépéseit annak,
aki ideálmodta őket.

MADARAK RÖPTÉBEN AZ ÉG

„elpattanó húr az akarat
s az örvénybe vakon belelépünk”

Megrendelés egy szobrásznak

Melocco Miklósnak ajánlom

Egy csigalépcsőt, mely felhőbe vész,
ezt faragd ki nekünk,
oltárát a hétköznapiaknak,
a munkáét és a szerelemét,
az élet hátsólépcsőjét,
létráját nyomorultaknak.
Leheld rá a költők lábnyomát,
s a kis cselédét,
ki kosarát cipelve szállt a magasba.
A lépcsőfokoknak lelket adj,
a kő énekeljen,
üzenet legyen dallama:
lépcsők korlátját bátran megragadva,
indulni mindig készek legyünk,
sorsot beteljesíteni,
felhők takarásába költözni,
s lépcsőfokok fogytán
a semmibe beleszeretve,
a semmibe veszni.

Az óriás és a törpe

Beletaposni a kérő reggelekbe,
a delet tüzni kalapom mellé
s egy öleléssel beszakítani az éjjel bársonyát, -
így hetvenkedett az óriás.
Csak egyszer benézni a reggel kapuján
forró delek előtt mélyen meghajolni
s pici csillagokkal etetni a roppant éjszakát, -
így álmodott a törpe.

Valami elveszett

Ez már csak a váza valaminek. A puszta szerkezet. Mint a fák, télen. Csak az ágak, háttérben az ég, világoskéken a fekete. Mint a felmutató ujjak. Merev csontváz-ujjak. Meztelen geometria. Szabad gondolat-rajzás. De mindig csak a rács, a szerkezet. Amiről lefoszlottak a szavak. A didergő lényeg, a forma eufóriája. Nincs eszme, nincs hangulat. Póznákká silányult erdő. Építkezz önmagadból, áldozd fel a tested. Rakd az üres ágakra, ruházd fel a semmit. Ez az erőszak tavasza. Ez már a tavasz erőszaka.

Századvég

Megúsztad élve ezt a századot,
nem érdem ez és nem diadal,
véletlenek pengéje kaszabolta a sorsod
s csak álmaidban lehettél önmagad.

Nemzedékváltás

Nyakigláb évek jöttek és elmúltak, újabbak jöttek s a régieket tűzbe hányták. Kinőtt ujjú eszmék ruháiban feszengtünk, kamasz bűnökkel fedve mezítelenségünk. Jöttünk az égből és a Föld felsebezte talpunk. Iránytűnk csak egy mosoly volt s mi kalaplengetve követtük a remény útját. Az öregeket nem szerettük: beletapostunk a fájdalmukba és a levesüket kiöntöttük. Szavaikból börtönt csináltunk és minden mondatot kulcsra zártunk. Átvettük az uralmat.

Már mindent megteremtettünk, amikor végre kiléphettünk önmagunkból. Tisztára mostuk a múltat és az órákat megállítottuk. Most minden óra a mi időnket jelzi. Nincs változás, mert nincs ami mérje. Pókhasat növesztettünk a kényelemből. De a hátunkat már eső veri s fülünkbe hívatlan szellők fűtyülnek.

Az új nemzedéket remegve várjuk.

Recept

Készíts illatos főzetet
térből és időből,
dobd belé az Embert
jól megmosva,
várd, amíg dühe felforr,
tégy hozzá egy csipetnyi boldogságot
s több késhegynyi bánatot,
keverd meg jól,
keserű habját szűrd le,
majd a tűzről levéve
hagyd kicsit állni és tűnődni,
lassan fogyasztható lesz
és frissen tálalva
gyomrod sem fekszi meg.

Fekete szoknyák suhogása

Az apácák időszerűtlensége
átlából utcán és tereken -
elszoktunk a lelkiektől,
felhőt az égre is magunk rajzolunk.

A kötél hívó szava

Zöld levél,
barna ág,
fának hívnak, ugyebár?
zöld remény,
barna gyász,
ember voltál - mire vársz?

Lázadó szánalom

Miért élő emberekből
kövezték ki az utamat,
sorsukba fonódva
miért kell néznem
öngyilkos futásukat,
tanulva tőlük naponta
hogyan mi a szeretet
és mi a gyűlölet,
erőt merítve könnyeikből,
kiket a kín már földhöz szegezett;
miért kell újra és újra
beljük botolva élnem,
miért kell fagyott arcukba
iszonyodva belenézni,
miért, hogy ölelő karjukból
nem tudok szabadulni,
s elég kegyetlen nem vagyok
a fuldoklót magára hagyni;
miért öltöztetem beljük,
kik mezítelen is boldogok,
s miért közülük várom még ma is
aki majd megbocsájt
és feloldoz?...

Orgonahangverseny a Mátyás-templomban

Az orgona beteg szívének billentyűi
hörögve hívták az Urat,
az oszlopok szédítő magasából
imánk szavai visszahulltak.
Credo quia absurdum!
A lehetetlent befoltozni gyöngé már a hit,
századok tanúsága mit sem ér,
tűzük pára és füst és hamu lett.
Nekünk magunknak kell az Istent kifaragni,
amilyennek még nem álmodta senki,
aki átlép parancsot és tiltást,
patakként folyik lábunk alatt
tisztára mosva vétkeink,
aki szívünkben ágyat vetve
a félelmet elaltatja bennünk,
s aki emberi arccal egy mosolyt üzenve,
halkan kopogva bebocsátást kérne,
megállva végre ajtónk előtt.

Brahma követői

K. Á.-nak

Világ zajától üzötten
a parancsolt csendbe menekültem,
lebegtem hósín ruhában,
halk zenék mosták át tagjaim,
s figyelmem fókuszába
úgy hatolt a Semmi,
mint hajdan testembe a gyönyör.
Elvágva mindentől,
mit egykor birtokolni vágytam,
egy szárnycsapás voltam ég s föld között,
egy eltévedt üzenet,
felejtése legszebb éveimnek,
új hitem akaratlan rabja.
Ne akarjátok, hogy még visszanézzek,
mert ki sóbálványként
az úton ottmaradna,
azonos nem lenne velem,
döbbenet csodálkozna rátok
s porba hulló tekintetét
messze kerülnétek.

Ne ölj?...

A benned lakó gyilkost
ne szégyeld bevallani,
olyan az mint a tenger:
némán temetnek hullámai.

Pogány Miatyánk

Mi Atyánk, ki vagy a mennyekben,
a lelkekben és a tagadásban,
szenteltessék meg a Te neved,
de ne legyen cégér háborúkbán;
jöjjön el a Te országod,
benne lakni: remény,
megvalósulása álom;
legyen meg a Te akaratod,
miképpen a mennyben, úgy a földön is.
E kívánságtól tekints el Uram,
lásd be, hogy mi csak emberek vagyunk,
a Te gyarló teremtményeid.
A mi mindennapi kenyerünket
add meg minékünk ma,
de ne adj felesleget,
mert a jólét eltávolít Tőled
s perselyes hitünket göggé varázsolja.
Bocsásd meg a mi vétkeinket,
akkor is, ha újra vétkezünk,
miképpen mi is megbocsátunk
az ellenünk vétkezőknek,
a rosszat akaróknak,
a gáncsot vetőknek,
magunkhoz hasonló
szegény bűnösöknek.
És főleg ne vígy minket a kísértésbe,
mert rossz vágyakra felel a vérünk,
elpattanó húr az akarat
s az örvénybe vakon belelépünk -
de szabadíts meg a gonosztól,
amely a bensőnkben lakik,
s már jobban féljük őt,
mint a pokol bugyrait;
mert Tiéd az ország, a hatalom
és a dicsőség,
minden Tiéd, amit a teremtésben
nekünk adtál,
de visszavetted egy napon,
Fiad által, a kereszten -
azóta mi nem nyughatunk,
örök éjszakába versenyt futunk,

most és mindörökké,
ámen.

Az öregség pánikja

Az idő kicsúszik alólad,
megpróbálsz fordítva élni:
holnapból tegnapot csinálni,
múltadat jövővé tenni -
az álom óráit meglopod,
perceid tettekkel zsúfolod,
rohanva élnél,
szeretni se félnél -
csak az a cél,
csak az a vég,
lenne már mögötted.

VI-VII-VIII-IX-X

Szeretem a rómaiak számait,
vonásaik az idővel együtt sokasodnak,
majd az egészből vonnak le egyet:
a beteljesülő végre így figyelmeztetnek.

Egy öregemberre

Az altató már nem altat,
borodból a felejtés kimaradt,
gyomrodban ritka vendég az éhség
s harapásodtól nem félnek az almák.
Tagjaidban az elaltatott fájdalommal
bandukolsz az élet peremén,
s bár látod: hajtűkanyarban a világ,
fordulását már nem követheted.
Szívedben lekésett vonatok zakatolnak
s kapaszkodónak kevés már a hit,
lázadva ha botot ragadnál,
már nem tudod: kit üznél el
és kit marasztalnál -
vak görkoresolyás vagy szakadék szélén,
istenkísértés minden mozdulat,
várt zuhanásod mégis váratlanul éred,
ahogy odafönről hirtelen
kikapcsolják a sorsodat.

A halhatatlanság kísérlete

Gáncsot vetettem az időnek,
azóta órám sántítva ketyeg:
úgy méri a mérhetetlent,
hogy közben az idő engem ittfeled.

Egy élet geometriája

Egyre szabályosabb körök
a hajdani vége-nincs vonalak helyett,
egyre zártabb pályák
a nyílt ölelésű parabolák fogytán.
A párhuzamosak nyílzápora
a végtelenbe röppent -
s a maradék erő
egyetlen tengely körül forog,
kirajzolva újra meg újra
az önmagába visszatérő kört.

Betegágnál

A tabletták harcát messziről figyeled,
feledve, hogy a tested a front -
lázgörbéiden magasra hágsz,
túl az ágyon, a kórház falán,
csendesen folyó vizeken átlábolsz,
fényküllők forgása fogad -
a tabletták feladják a harcot,
marad a test, az elhagyott harctér,
csend van, iszonyú csend.

Eljött a pillanat

Megzavarodtak az izmok
és felbontották a szerződést,
a sejtek pontos jelentést kértek,
mert a levegő szállítása akadozik,
már általános az üzemzavar,
de nincs, aki közbelépne,
a szerelők elhagyták a telepet
és hazamentek,
az ajtón cédula fityeg:
„csődeljárás miatt zárva” -
a küszöbre kuporodva a mentőket várom,
s rozsdás daruk emelik karom
utolsó búcsút inteni.

Elindulás

Emlékeid ha rendbe tetted,
kilépsz e vad világból,
ajtók csukódnak, ablakok nyílnak,
valaki még utánad bámul,
lépteid sebet ütnek az úton,
vállaidról a teher lefoszlik,
könnyű lesz, ami nehéz volt
s szemed a végtelenre nyílik -
kézenfognak az álmok,
felejtés lesz a párnád,
lerázod az idő bilincseit
s percekben méred az évek súlyát.
Vissza ha néznél,
tükörbe temetve élnél,
előre ha nézel,
a bizonyosság épül beléd,
s akarva-akaratlan várod
a mozdulatlanság örömét.

Végül csak figyelni kell

Ha figyelsz,
a zúgásból kihallod a sóhajt,
tűzvészéből szikrát lophatsz,
az éj vak szemeit
kezeddél kitapinthatod;
ha figyelsz,
szakadék felett megleled a pallót,
madarak röptében az eget;
Isten is eljön, ha nagyon figyelsz,
ha lefizetted mind az éveket,
s eldobva már a súlyukat
arra figyelsz, ami elvégeztetett -
hajszálra függesztve a sziklatömböket,
alája fekszel bátran,
nem figyelve az időre,
megadod magad,
figyelve már valami másra.